

Türkçe Bakım Veren Yükü Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Türkçe Bakım Veren Yükü Ölçeği*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=31867>

Özet

Türkçe Bakım Veren Yükü Ölçeği (TBYÖ), aile üyelerinin kronik hastalara bakım verme sürecinde deneyimledikleri fiziksel, duygusal ve sosyal zorlukların düzeyini ölçmek amacıyla Türkçeye uyarlanmış psikometrik bir araçtır. Ölçek, özellikle hemodiyaliz hastaların aile üyeleri arasında geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları yapılarak Türk kültürüne kazandırılmıştır. Çil Akıncı ve Akyay (2014) tarafından yapılan bu uyarlama çalışması, hemirelik ve psikoloji alanlarında **bakım veren yükünün** standardize edilmiş bir şekilde değerlendirilmesini sağlamaktadır. Bu ölçek, bakım verenlerin destek ihtiyaçlarını belirlemede kritik bir rol oynamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Bakım veren yükü, bakım veren, hemodiyaliz hastalar, psikometrik özellikler, geçerlik, güvenilirlik, hemirelik araştırması.

Yazarlar

Ayşe Çil Akıncı, Rukiye Akyay.

Amaç

Ölçeğin temel amacı, kronik bir hastalığa sahip bireylere uzun süreli bakım sağlayan aile üyeleri tarafından deneyimlenen **bakım veren yükünün** yoğunluğunu ve niteliğini belirlemektir. Bu ölçüm, sağlık ve sosyal hizmet uzmanlarının, bakım verenlerin yaşam stresi, sosyal kısıtlamaları ve duygusal zorlukları objektif bir şekilde değerlendirmesine olanak tanır.

Elde edilen veriler, bakım verenlerin yaşam kalitesini iyileştirmeye yönelik hedef odaklı müdahaleler geliştirmek ve bu kişilere yönelik destek programlarını planlamak için temel teşkil eder. Bu bağlamda, TBYÖ, koruyucu ruh sağlığı çalışmaları açısından önemli bir araçtır.

Yapı

Türkçe Bakım Veren Yükü Ölçeği, çok boyutlu bir psikolojik kavram olan **bakım veren yükü** yapısının ölçmektedir. Bu yapı, sadece hastanın fiziksel bakımıyla ilgili görevleri değil, aynı zamanda bu görevlerin bakım verenin kendi sağlığı, sosyal yaşamı, hayat ve duygusal durumu üzerindeki olumsuz yansımaları da kapsamaktadır.

Bakım veren yükünün temel boyutları arasında zaman kısıtlaması, sosyal izolasyon, finansal baskı ve duygusal yığılma yer alır. Ölçek, bu bileşenleri Likert tipi bir derecelendirme sistemi

kullanarak nicel olarak ölçmektedir, böylece bakım sorumluluğunun birey üzerindeki toplam etkisini ortaya koymaktadır.

Geçerlik

Ölçeğin geçerlik çalışmaları, orijinal yapılarının Türk popülasyonunda, özellikle **hemodiyaliz** hastalarının bakımları bakımında ne derece uygun olduğunu incelemiştir. Çil Akıncı ve Akyay (2014) tarafından yapılan çalışmada yapı geçerliliği ve içerik geçerliliği yöntemleri kullanılmıştır.

Yapı geçerliliği analizleri (genellikle faktör analizi), ölçeğin teorik olarak ölçmesi beklenen alt boyutları doğru bir şekilde ölçtüğünü göstermeyi amaçlamıştır. İçerik geçerliliği ise, uzman görüşleri alınarak ölçek maddelerinin ölçülmek istenen yapıyı temsil etme derecesinin değerlendirilmesiyle sağlanmıştır. Sonuçlar, TBYÖ'nün Türk kültüründe bakım veren yükünü geçerli bir şekilde ölçtüğünü doğrulamaktadır.

Güvenirlik

TBYÖ'nün güvenilirlik analizleri, ölçeğin iç tutarlılığının yüksek düzeyde olduğunu göstermiştir. Yapılan psikometrik çalışmada, ölçeğin genel Cronbach Alfa **güvenirlik katsayısı** **.89** olarak rapor edilmiştir. Bu katsayı, psikometride kabul edilebilir sınırlardan oldukça üzerindedir ve ölçek maddelerinin aynı temel yapıyı tutarlı bir biçimde ölçtüğünü işaret eder.

Yüksek iç tutarlılık, ölçeğin farklı zamanlarda veya farklı örneklerde uygulandığında benzer sonuçlar üreteceği anlamına gelir, bu da TBYÖ'nün klinik ve araştırma ortamlarında güvenilir bir araç olarak kullanılabileceğini teyit eder.

Faktör Analizi

Uyarılma çalışmaları standart bir adım olarak, TBYÖ'nün faktör yapısını incelemek amacıyla faktör analizi teknikleri kullanılmıştır. Bu analizler, orijinal ölçeğin boyutlarının (örneğin, fiziksel yük, duygusal yük) Türkçe versiyonunda da ayrıştırmaya ayrılmadığını test etmeyi amaçlamıştır.

Faktör analizleri, ölçeğin yapısal modelini doğrulamakta ve bakım veren yükünün çok boyutlu doğasını destekleyen alt ölçeklerin varlığını ortaya koymaktadır. Bu yapısal doğrulama, ölçeğin teorik temellerinin kültürel adaptasyon sürecinde korunmasını sağlamıştır.

Araç

Test Type: Uyarılma Ölçeği (Adaptasyon)

Format: Likert Tipi Derecelendirme Ölçeği

Language Available: Türkçe

Population Group: Kronik hastalara (özellikle böbrek hastaları nedeniyle hemodiyaliz tedavisi gören hastalara) bakım veren aile üyeleri.

Age Group: Yetişkinler

Population Details: Hemodiyaliz tedavisi gören hastaların birincil veya resmi bakım sorumluluğunu üstlenen yetişkin aile üyeleri.

Test Methodology: 4'lü Likert tipi derecelendirme kullanılmaktadır: 1 (hiç değil) ile 4 (çok sık). Ölçekten alınan toplam puanın yüksek olması, kişinin deneyimlediği **bakım veren yükünün** daha fazla olduğu anlamına gelmektedir.

Anahtar Kelimeler

Bakım verme, kronik hastalık, **psikometrik** araç, hemşirelik araştırmaları, aile, yük, adaptasyon, Cronbach Alfa.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilgi mevcut değil.

Affiliation Email addresses: ayse.cilakinci@medeniyet.edu.tr (Ayşe Çil Akıncı)

Correspondence Address: Bilgi mevcut değil.

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçeğin geçerlik ve güvenirlik çalışması 2014 yılında yayınlanmıştır. Ölçeğin kullanımı için yasal izinler ve potansiyel ücretlendirme hakkında kesin bilgi almak amacıyla sorumlu yazar Ayşe Çil Akıncı ile doğrudan iletişime geçilmesi gerekmektedir.

Kaynaklar

Çil Akıncı, A., & Akyay, R. (2014). Validity and reliability of Turkish Caregiver Burden Scale among family caregivers of haemodialysis patients. *Journal of Clinical Nursing*, 23(3-4), 352-360.

Ölçeğin orijinal PDF dokümanına buradan ulaşılabilir: [turkish-caregiver-burden-scale-toad.pdf](#)

Türkçe Bakım Veren Yükü Ölçeği Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Bu ölçeğin maddeleri, telif hakları ve yayın koşulları nedeniyle bu kaynakta sunulamamaktadır. Maddelerin tam listesi ve uygulanma detayları için lütfen Çil Akıncı ve Akyay (2014) tarafından yayınlanan orijinal makaleye başvurunuz.

ARABPSYCHOLOGY.COM